

POSUDEK OPONENTA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Studijní obor: **Anglický jazyk a literatura (dvouoborové studium)**

Název práce: **České překlady historických románů Bernarda Cornwella**

Autor práce: **Ondřej Rolník**

Vedoucí bakalářské práce: **doc. PhDr. Ladislav Nagy, Ph.D.**

Oponent bakalářské práce: **Mgr. Tomáš Jajtner, Ph.D. et Th.D.**

Stručná charakteristika práce

Práci Ondřeje Rolníka lze rozdělit do dvou částí: v první se zabývá obecnějšími problémy literárního překladu, specifikou překladu historických románů a tvorbou Bernarda Cornwella (nar. 1944), ve druhé pak nabízí vlastní překlad dosud nepřeloženého románu *Redcoat* (vyd. 1987). V tomto smyslu lze Rolníkovým úvahám z první části (zejména analýzám existujících překladů) rozumět jako jakési přípravě na vlastní překladatelskou práci: kritické vyrovnání se s úspěchy a neúspěchy předchozích překladatelů mu nabízí možnost definovat a v jednotlivých problémech zformulovat své vlastní překladatelské stanovisko, které pak při překladu uplatňuje.

Celkové zhodnocení

Prvním momentem hodnocení předkládané práce je už její zcela mimořádná, úctyhodná délka (ve srovnání s běžnými bakalářskými pracemi zhruba desetinásobná), jakož i její ambiciózní cíl, tj. předložit celistvý překlad náročného historického románu s celou řadou složitých problémů co do lexika, ale i kulturně-historického kontextu. Už v tomto bodě je jasné, že je třeba ji hodnotit jako výbornou, protože práce takového rozsahu a takovéto aspirace se na bakalářské úrovni vyskytují velmi zřídka, pokud vůbec. Vytknout si takový cíl svědčí nejen o autorově pili a usilovnosti, ale také o mimořádném zaujetí předmětem studia, což si zaslouží zvláštní uznání.

V jistém smyslu by hodnocení této práce mohlo skončit právě v tomto bodě, protože standardní požadavky na bakalářskou práci naplňuje Ondřej několikanásobně. Přesto mám za to, že některé kritické připomínky zejména k teoretické části jsou na místě, zejména chce-li autor do budoucna kultivovat nejen své myšlení o překladu, ale v mnoha ohledech i svůj značně svérázný odborný styl.

Jak jsem předeslal, autor pojal teoreticko-analytickou část své BP hlavně jako přípravu na vlastní překlad. Lze ho tedy hodnotit jako překladatele-praktika, který uplatňuje spíše „deduktivní“ přístup k překladu: má smysl pro nejrůznější nuance překladu, ale téměř se nezabývá oním šířeji formulovaným obecným „překladatelským stanoviskem“, jak o něm hovoří J. Levý (v té souvislosti tak značně redukuje komplexnost „události překladu“ tak, jak ji Levý ve svém díle představuje). Toto obecnější „překladatelské stanovisko“ není žádná abstrakce, nýbrž schopnost rozumně ustavit poměr zdrojového a cílového jazyka. Kritický pohled na „událost překladu“ vnímá celou škálu problémů, které souvisí s poměrem svou jazykových systémů, dvou kultur, ustálených žánrových kategorií a v případě historického románu (příp. historického textu) také dvou historických období.

Ondřej tak hodnotí jednotlivá zdařilejší a méně zdařilá místa překladu, ale vyhýbá se podstatnější otázce překladu: co se vlastně v překladu děje? Jak mohu všechny tyto nuance překladu integrovat do celistvého postupu vlastní překladatelské práce? Předkládá nám tu překladatel jen sumu řešení jednotlivin, nebo se opravdu hlouběji zamyslí nad problémem překladu vůbec?

Autor nepochybně pečlivě pročetl mnohé existující překlady Cornwellových románů, z nichž hojně excerpuje, ale jeho hodnocení často ulpívají spíše na konkrétnostech a pocitech, než na důkladně vyargumentované analýze. S tím souvisí mimořádně sebevědomý přístup k překladům často i osvědčených autorů. Některá hodnocení činí z pozice téměř *ex cathedra*: jako příklad uvádím text ze str. 14: „Konzervativnější překlad, pakliže správně zpracovaný, vede nejčastěji k uspokojivě průměrnému výsledku. Tento přístup je také nejrozšířenější a z Cornwellových překladatelů ho zřejmě vyznávají Jiří Beneš, Milan Dvořák i Jana Svobodová, kteří se nepouštějí do přehnaně kreativních kusů, ale drží si svoji řemeslnou úroveň. Stopy snahy o svobodomyšlnější postup překladu lze nalézt u překladu Bláznů a smrtelníků od Zdeňka Hrona.“ Pominu-li ono značně hypertrofované autorovo sebevědomí, pak se ovšem z textu dovíme pramálo: co znamená „konzervativní“, co je „svobodomyšlnější přístup“ apod.? Víme, kdo si drží „řemeslnou úroveň“, kdo nikoli apod., aniž bychom mohli jakkoli posoudit platnost těchto a podobných výroků.

Tento značně sebevědomý, místy radikálně kritický přístup k nejrůznějším lingvistickým aspektům překladů jeho předchůdců ovšem často kontrastuje s dosti neobratnou stylistikou vlastní: Ondřej si libuje ve velmi svérázných vyjádřeních, neologismech a často i značně nekonvenční syntaxi, která text znepřehledňuje a působí spíše rušivě. Charakteristickým rysem je množství vložených vět, vsuvek a přístavků, které vyvolávají dojem jakési zvláštní mluvenosti celého textu, jako by text vznikl zcela spontánně *hic et nunc*, a to pouze jako komentář k čtenému. Rozdíl mezi mluveností a psaností byl pouze v zachování spisovného standardu. V jednom místě dokonce odděluje předložku „k“ od jmenné vazby vložením v zásadě zbytečné floskule. Výsledek je poněkud komický: „Druhým nejdůležitějším cílem této bakalářské práce bylo navázat na teoretické poznatky z dosud řešených otázek a problémů a využít jich k, pokud možno, co nejkvalitnějšímu vlastnímu překladu dosud nepřeloženého Cornwellova románu Redcoat, v nové české variantě nazvaného prostě Červenokabátník“ (str. 38). Tyto „nehody“ by bylo určitě dobré do budoucna eliminovat.

Dalším, spíše technickým problémem je nedodržení některých běžných konvencí odborného textu, zejména práce s typografickým rozlišením děl autorů. Tato jednoduchá, základní pravidla opět nejsou žádným autoritářským omezením autorovy autonomie, ale rozumnou snahou text více zpřehlednit.

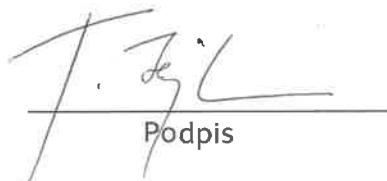
Otázky uvedené v tomto posudku považuji za rozumné probrat v rámci rozpravy při obhajobě. Věřím, že by mohly přivést autora k přemýšlení o podobě textu, který nebude zbytečně rušen svéráznostmi vlastního stylu.

Práci **doporučuji** k obhajobě.

Navrhovaná klasifikace: **výborně**

29.05.2019

Datum

Podpis